

Član radne grupe Kenan Spahić

Radna verzija

Dio za strategiju-opći pokazatelji za F BiH¹

Sarajevo, 15.05.2012. godine

¹ U ovom materijalu su korišteni podaci Federalnog zavoda za programiranje razvoja i Federalnog zavoda za statistiku

SADRŽAJ

OKRUŽENJE U KOJEM POSLUJE PRIVREDA I VANPRIVREDA FBiH	3
DOSTIGNUTI NIVO RAZVOJA	6
Bruto domaći proizvod	6
Monetarna kretanja	11
Investicije	14
Zapošljavanje	16
Plaće	23
Cijene	26
Ekonomski odnosi s inozemstvom	27
Robna razmjena	27
Direktna strana ulaganja (FDI)	30

OKRUŽENJE U KOJEM POSLUJE PRIVREDA I VANPRIVREDA FBIH

Nakon raspada ex Jugoslavije, Slovenija i Hrvatska su ostvarile cilj i već su u EU, kandidati za pristup EU su Makedonija, Crna Gora i Srbija, dok BiH još nije dobila status kandidata.

Potpisanim Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju (SAA) između EU i BiH uspostavljen je prvi ugovorni odnos između naše zemlje i EU. Ovaj sporazum je zapravo prva faza Procesu stabilizacije i pridruživanja koja potvrđuje status potencijalnog kandidata za _ u EU i sa sobom nosi niz obaveza koje moraju biti ispoštovane u zadatim rokovima. Pristup korištenju fondova EU-e otvara nove mogućnosti. Treba podsjetiti da je nakon parafiranja Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju kreditni rejting BiH porastao. Međutim, nakon toga, BiH nije nastavila dalje strukturne reforme, te zbog političkih i drugih problema danas ima najniži kreditni rejting od svih zemalja EU i regije, izuzev Grčke.

Sporazum o izmjeni i pristupanju Centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006) potpisan je 19.12.2006. godine u Bukureštu, a za BiH je stupio na snagu 22.11.2007. godine.

Potpisnice sporazuma su: Albanija, BiH, Bugarska, Hrvatska, Makedonija, Moldova, Crna Gora, Rumunija, Srbija i Misija privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu, u ime Kosova, u skladu sa Rezolucijom 1244 Vijeća sigurnosti Ujedinjenih naroda.

Suština Sporazuma CEFTA-a je osigurati slobodnu trgovinu između zemalja potpisnica i na taj način poboljšati razmjenu roba i usluga na dobrobit svih članica. Svim potpisnicama je dato na volju da dogovore standarde. U postupku primjene, BiH najviše opterećuju nekarinske barijere kao smetnja za izvoz domaćih roba i potpuna liberalizacija trgovine, što posebno pogađa bh privredu kao najmanje konkurentnu u regiji i EU.

Opći okvirni sporazum za mir u BiH je propisao složenu državnu strukturu (država i dva entiteta čije se ustavno uređenje i organizacija vlasti međusobno razlikuju). U FBIH postoje četiri vertikalna nivoa vlasti (općina, grad, kanton i Federacija), a u RS postoje samo dva nivoa (općina i nivo entiteta).

Obzirom da je Parlamentarna skupština kao najveće zakonodavno tijelo BiH pokazala, usljed različitih opstrukcija, neefikasnost u svome radu, veliki broj zakona donio je Ured Visokog predstavnika BiH.

Osim toga, na prostoru BiH još uvijek imamo segmente više različitih pravnih sistema, od preuzetih zakona iz vremena bivše Jugoslavije pa do trenutno važećih zakona u FBIH i RS.

Ekonomski ambijent BiH, odnosno FBiH karakterizira slijedeće:

- nepostojanje jedinstvenog ekonomskog prostora na cijelom području BiH,
- malo i nerazvijeno tržište,
- usporen proces privatizacije,
- neadekvatna zakonska regulativa,
- dominantno privatno vlasništvo,
- veliki broj pravnih lica sa gubicima u poslovanju,
- niska konkurentnost proizvoda,
- velika fiskalna i parafiskalna opterećenost privrede,
- nizak nivo obrtnog kapitala,
- niska pokrivenost uvoza izvozom sa velikim debalansom u trgovinskoj razmjeni,
- izražena nelikvidnost preduzeća,
- neadekvatna dinamika promjena proizvodnih procesa i uvođenja novih proizvoda,
- nedefinirana politika naučno-tehnološkog razvoja,
- odsustvo razvojno-istraživačke komponente (slabljenje konkurentske pozicije proizvođača).

Sadašnje poslovno okruženje u turbulentnom recesijskom vremenu veliki je izazov za mnoge poslovne subjekte. Brojni faktori (ekonomski, pravni, politički, tehnološki i dr.) utiču direktno ili indirektno na poslovanje preduzeća. Faktori okruženja mogu djelovati stimulatивно, ali mogu biti i ograničavajući. Nestabilni uvjeti u makrookruženju, te svjetska globalna kriza i kriza u eurozoni odražavaju se nepovoljno na poslovno okruženje pravnih subjekata.

Sa početkom procesa restrukturiranja privrede, provođenja privatizacije, kao i obnove i rekonstrukcije došlo je do izvjesnih pomaka u pokretanju privrede, ali se ovaj proces ne odvija očekivanim tempom. Izostala su značajnija strana ulaganja u industrijske kapacitete. Sve je izraženija nelikvidnost privrednih subjekata, a opterećenost privrede porezima i doprinosima je među najvišim u Evropi. Problem obrtnih sredstava se naročito ispoljava u nemogućnosti pristupa povoljnim finansijskim sredstvima. Preduzeća gomilaju obaveze, a sve su teže mogućnosti naplate potraživanja. Gubici iz tekućeg poslovanja su značajni, a uzrokovani su mnogim faktorima. Problemi u privredi ogledaju se i u velikom broju viška radnika, zastarjeloj tehnologiji, dugovima i skupoj proizvodnji. Upravljački problemi preduzeća postaju sve složeniji i posao menadžmenta sve zahtjevniji.

Karakteristike investicijske klime u BiH koje nepovoljno utiču na stav stranih investitora da ulažu u FBiH su: politička nestabilnost, pravna nesigurnost, makroekonomska situacija koju karakteriše relativno nizak nivo ekonomske

aktivnosti, visoka stopa nezaposlenosti, visok trgovinski deficit, neadekvatna privredna struktura, malo tržište, destimulativna poreska politika (velika opterećenost privrede), nerazvijena infrastruktura, nedostatak adekvatnog makroekonomskog menadžmenta, siva ekonomija.

Međutim, situaciju u BiH usložnjava činjenica da se, u poređenju sa svojim susjedima, suočava sa nekim dodatnim problemima koji je čine još manje privlačnom stranim investitorima. BiH je u odnosu na ostale bivše jugoslovenske republike politički i ekonomski najviše pogođena raspadom Jugoslavije i višegodišnjim ratom. Politički je najnestabilnija u regionu zbog stalno prisutne etničke podijeljenosti. Upravo su etničke podjele razlog i tome da BiH ima najsloženije državno uređenje i skupu i glomaznu državnu administraciju. Političke i etničke podjele takođe usporavaju procese strukturnih reformi, uslijed čega BiH zaostaje za drugim zemljama regiona na putu ka pridruživanju EU.

DOSTIGNUTI NIVO RAZVOJA

Bruto domaći proizvod

Donošenjem Zakona o klasifikaciji djelatnosti u FBiH u 2007. godini i usvajanjem Standardne klasifikacije djelatnosti u FBiH, od početka 2008. godine primjenjuje se za obračun GDP-a po metodologiji nacionalnih računa (SNA)². Pored proizvodnih djelatnosti SNA metodologija za obračun GDP-a uključuje i neproizvodne usluge (obrazovanje, zdravstvo, kultura, sport, nauka, organi državne službe, narodna odbrana, društveno političke organizacije, usluge finansijskih organizacija, stambene usluge, kao i lične usluge za fizička lica).

Federalni zavod za statistiku obračun Bruto domaćeg proizvoda za FBiH vrši po proizvodnom pristupu. Prema proizvodnom pristupu bruto domaći proizvod je suma bruto dodanih vrijednosti stvorenih u svim djelatnostima koja se koriguje za neto poreze na proizvode i FISIM.³

Bruto domaći proizvod predstavlja jedan od najznačajnijih makroekonomskih agregata.

Ostvareni bruto domaći proizvod na nivou FBiH za 2010. godinu iznosi 15.712 miliona KM ili po glavi stanovnika 6.720 KM⁴, odnosno 4.550⁵ USD per capita. Prema procjeni Federalnog zavoda za programiranje razvoja, u 2011. godini bruto domaći proizvod biće ostvaren u iznosu od 15.950 miliona KM ili po glavi stanovnika (prisutno stanovništvo) 6.821 KM. U odnosu na 2010. godinu procijenjena stopa rasta GDP-a iznosi 1,5%. Prosječna stopa rasta bruto domaćeg proizvoda u periodu 2007.-2011. godina iznosi 5,3%.

Kretanje nominalnog i realnog rasta bruto domaćeg proizvoda u periodu 2006.-2011. daje se u sljedećoj tabeli:

BRUTO DOMAĆI PROIZVOD 2006. – 2011.

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
1. Bruto domaći proizvod (GDP)						
a) Iznos u mil. KM	12.322	13.937	15.688	15.278	15.712	15950
b) Stopa rasta u % - nominalni rast	11,9	13,1	12,6	- 2,6	2,8	1,5
c) Stopa rasta u % - realni rast	6,5	5,7	5,5	-2,7	0,8	-2,0
2. GDP po stanovniku u KM						
a) Stalno stanovništvo	4.331	4.892	5.506	5.336	5.484	5565
b) Prisutno stanovništvo	5.300	5.987	6.742	6.566	6.720	6821
Potrošačke cijene (INFLACIJA) - stopa rasta						
	5,9	1,9	7,7	-0,3	1,8	3,6

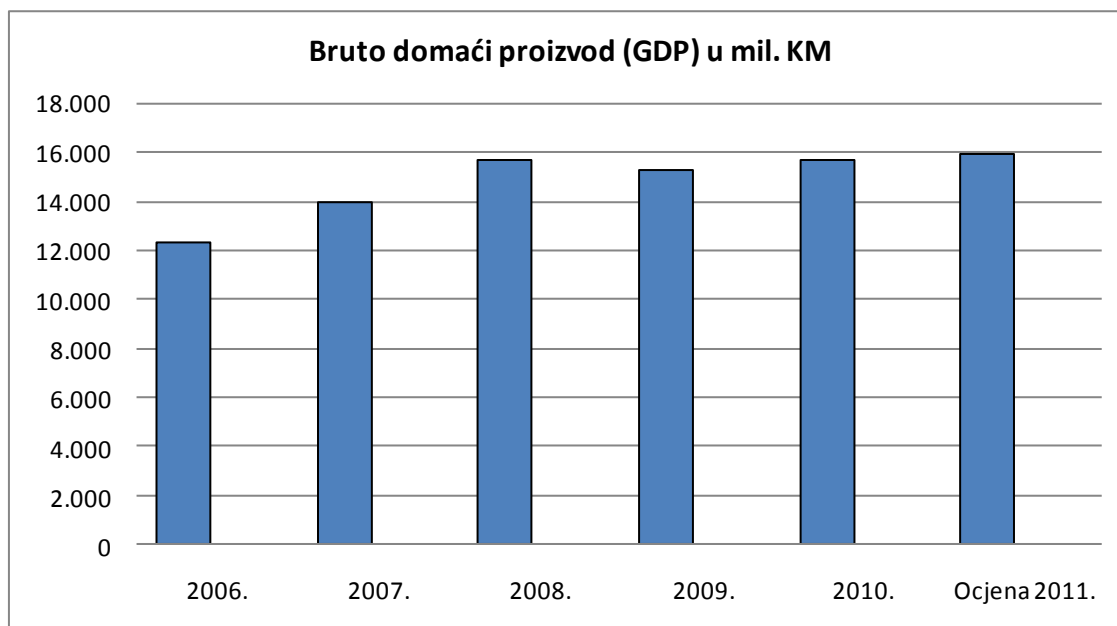
Napomena: Podaci za 2011. godinu su ocjena Zavoda

² System of National Accounts

³ Imputirane bankarske usluge

⁴ Konačan podatak u odnosu na prisutno stanovništvo

⁵ 1 USD = 1,4769 (prosječan godišnji kurs nacionalne valute za USD za 2010. godinu)

Prema procjeni Federalnog Zavoda za programiranje razvoja, bruto vrijednost proizvodnje u FBiH za 2011. godinu iznosiće 27.495 miliona KM.

U odnosu na 2010. godinu veća je za 1,9%, a u periodu od 2006. – 2011. godina BVP ima prosječnu stopu rasta u procentu od 5,1%.

Procijenjena međufazna potrošnja u 2011. godini veća je za 2,7% u odnosu na 2010. godinu i iznosi 14.380 miliona KM. U periodu 2006. – 2011. godina međufazna potrošnja ima prosječnu stopu rasta u procentu od 4,2%. U strukturi ukupne proizvodnje učestvuje sa 52,3%.

Procijenjena dodana vrijednost u 2011. godini ima rast od 1,1% u odnosu na 2010. godinu, odnosno iznosi 13.115 miliona KM. U ukupnoj proizvodnji dodana vrijednost učestvuje sa 47,7%. U periodu 2006. – 2011. godina dodana vrijednost ima prosječnu stopu rasta u procentu od 6,0%.

Kretanje bruto vrijednosti proizvodnje sa troškovnom strukturom i stope rasta za period 2006. - 2011. daju se u sljedećoj tabeli:

BRUTO VRIJEDNOST PROIZVODNJE I NJENA TROŠKOVNA STRUKTURA U FBiH

	U mil KM					
	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	Ocjena 2011.
I Bruto vrijednost proizvodnje /II +III/	21.480	24.670	28.677	25.804	26.985	27.495
II Međufazna potrošnja	11.707	13.601	15.918	13.116	14.008	14.380
III Dodana vrijednost	9.773	11.069	12.759	12.688	12.977	13.115
IV Porez na proizvode i usluge i uvoz minus subvencija na proiz. (+)	2.549	2.868	2.929	2.589	2.736	2.835
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD(GDP) u tržišnim cijenama /III+IV/	12.322	13.937	15.688	15.277	15.713	15.950
GDP po stanovniku u KM (pristutno stanovništvo)	5.300	5.987	6.742	6.566	6.720	6.821

BRUTO VRIJEDNOST PROIZVODNJE I NJENA TROŠKOVNA STRUKTURA U FBiH

	Stope rasta					
	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
I Bruto vrijednost proizvodnje /II +III/	8,8	14,9	16,3	-10,2	4,6	1,9
II Međufazna potrošnja	8,8	16,2	17,0	-12,6	6,8	2,7
III Dodana vrijednost	8,8	13,3	15,3	-0,5	2,3	1,1
IV Porez na proizvode i usluge i uvoz minus subvencija na proiz. (+)	26,1	12,5	2,1	-11,6	5,7	3,6
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD(GDP) u tržišnim cijenama /III+IV/	12,0	13,1	12,6	-2,6	2,8	1,5
GDP po stanovniku u KM (pristuno stanovništvo)	12,3	13,0	12,6	-3,1	2,8	1,5

Po područjima, prema SKD-u, u strukturi bruto domaćeg proizvoda u 2011. godini na prvom mjestu je Trgovina na veliko i malo (13,7%), zatim Prerađivačka industrija (12,2%), Poslovanje nekretninama (9,0%), Javna uprava i odbrana (9,0%), Saobraćaj i veze/ prijevoz, skladištenje i komunikacije (7,2%), Poljoprivreda, lov i šumarstvo (5,1%), Obrazovanje (5,1%), Zdravstvena i socijalna zaštita (4,8%), Finansijsko posredovanje (4,4%), Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom i vodom (4,5%) i Građevinarstvo (4,0%),

Najmanje je učešće Ribarstva (0,0%), Rudarstva/vađenje ruda i kamena (2,2%), Ugostiteljstva (2,2%) i Ostalih djelatnosti (2,2%).

U periodu 2006.–2011. godine kontinuirani trend rasta učešća u GDP-u ima Trgovina na veliko i malo, dok blagi oscilirajući trend rasta ima Prerađivačka industrija, Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom i vodom, Javna uprava i odbrana, Obrazovanje, Zdravstvena i socijalna zaštita.

U istom periodu, blagi pad učešća u bruto domaćem proizvodu ima Poljoprivreda, lov i šumarstvo, Saobraćaj i veze/prijevoz, skladištenje i komunikacije i Ugostiteljstvo. Oscilirajući trend pada ima Građevinarstvo, Finansijsko posredovanje i Javna uprava i odbrana.

Konstantno, gotovo beznačajno učešće u GDP-u ima Ribarstvo.

Na osnovu predviđenog rasta fizičkog obima industrijske proizvodnje, prometa i usluga procijenjeno je da će bruto društveni proizvod u 2011. godini rasti za 1,5% u odnosu na ostvarenje u 2010. godini, odnosno iznositi 15.950 miliona KM ili po glavi prisutnog stanovnika 6.821 KM.

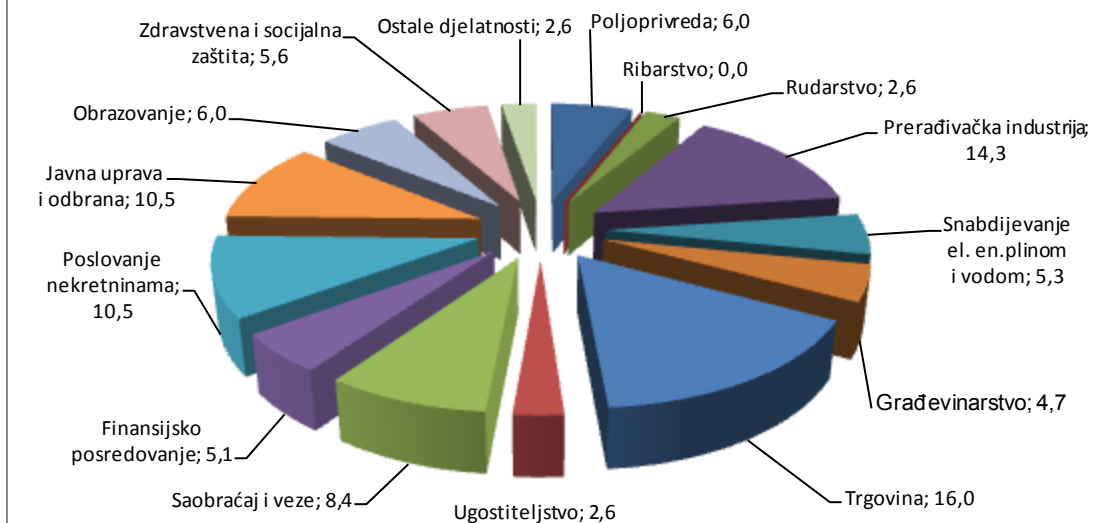
Učešće po djelatnostima u GDP-u i bruto dodanoj vrijednosti, te stope rasta fizičkog obima proizvodnje, prometa i usluga daju se u sljedećim tabelama:

**BRUTO DOMAĆI PROIZVOD PO DJELATNOSTIMA
TEKUĆE CIJENE**

struktura u %

DJELATNOSTI	2006	2007	2008	2009.	2010.	Ocjena 2011
Poljoprivreda	5,7	5,5	5,2	5,2	5,1	5,1
Ribarstvo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Rudarstva	2,0	2,2	2,2	2,4	2,2	2,2
Prerađivačka industrija	11,0	12,5	13,0	11,6	12,5	12,2
Snabdijevanje el. En. Plinom i vodom	4,1	3,2	3,9	4,2	4,3	4,5
Građevinarstvo	4,2	4,6	5,2	5,1	4,2	4,0
Trgovina	11,9	12,4	13,1	13,5	13,5	13,7
Ugostiteljstvo	2,4	2,4	2,3	2,2	2,2	2,2
Saobraćaj i veze	7,6	7,4	7,0	7,1	7,0	7,2
Finansijsko posredovanje	4,5	4,7	4,3	4,4	4,5	4,4
Poslovanje nekretninama	9,7	8,8	8,4	9,1	9,1	9,0
Javna uprava i odbrana	8,5	8,5	8,7	9,5	9,1	9,0
Obrazovanje	4,5	4,7	4,9	5,1	5,1	5,1
Zdravstvena i socijalna zaštita	4,1	4,1	4,4	4,8	4,8	4,8
Ostale djelatnosti	2,1	2,2	2,1	2,2	2,2	2,2
Ukupno po djelatnostima	82,4	83,0	84,5	86,3	85,8	85,6
FISIM	3,1	3,5	3,2	3,2	3,2	3,2
UKUPNO (bazne cijene)	79,3	79,4	81,3	83,0	82,6	82,4
Porezi na proizvode i usluge i uvoz minus subvencije	20,7	20,6	18,7	17,0	17,4	17,5
BRUTO DOMAĆI PROIZVOD (tržišne cijene)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

**PROCENTUALNO UČEŠĆE BRUTO DODANE VRIJEDNOSTI PO DJELATNOSTIMA
ocjena 2011.**

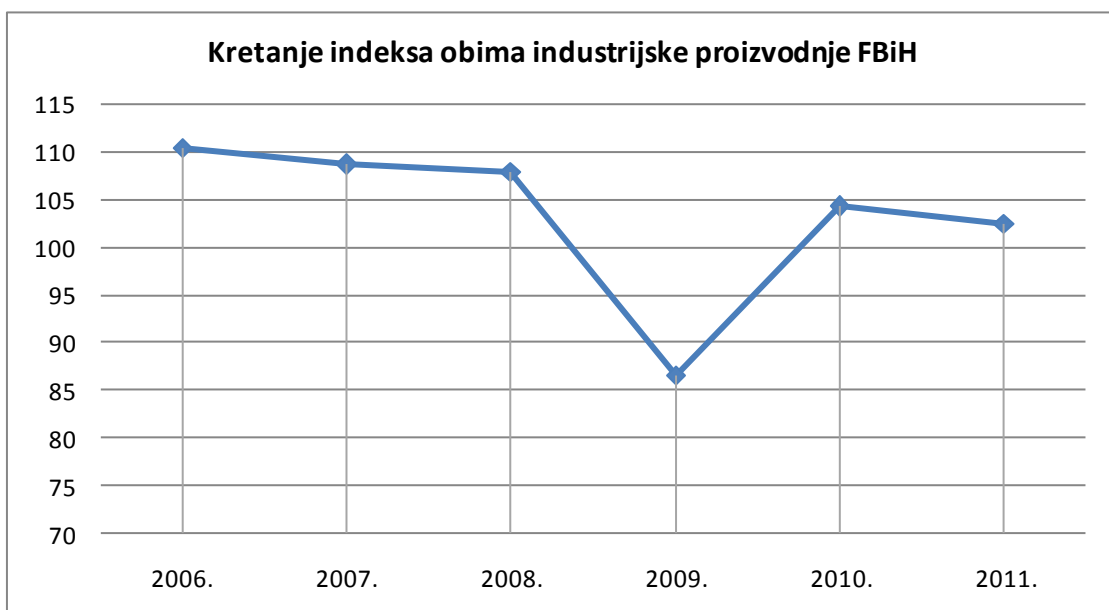

FIZIČKI OBIM PROIZVODNJE PO DJELATNOSTIMA

stope rasta u %

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
A. FIZIČKI OBIM						
1. Industrija	10,4	8,6	7,9	-3,5	4,2	2,5
2. Poljoprivreda	3,5	-5,9	8,3	3,1	-5,4	3,1
3. Šumarstvo	8,9	-9,5	2,0	-18,2	10,0	6,1
4. Građevinarstvo	10,7	21,3	5,8	-13,1	-13,3	-6,0
5. Saobraćaj	10,8	6,2	-4,1	-5,4	11,6	183,0
B. PROMET						
1. Trgovina	24,0	15,3	15,2	-18,5	16,9	12,0
2. Ugostiteljstvo	9,8	24,7	14,2	-12,9	6,8	1,0

Kretanje indeksa obima industrijske proizvodnje FBiH

Monetarna kretanja

U julu 1997. godine Zakonom o Centralnoj banci formirana je Centralna banka Bosne i Hercegovine, kao jedina ovlaštena institucija za monetarnu politiku i emisiju novca u BiH. U saradnji sa Agencijom za bankarstvo FBiH i agencijom RS, obavlja kreiranje i provođenje monetarne politike.

Osnovni cilj CBBiH je postizanje i održavanje stabilnosti domaće valute, uspostavljanje i održavanje odgovarajućih platnih i obračunskih sistema i pružanje podrške razvoju cjelokupnog finansijskog sektora.

Stabilnost domaće valute već duže vrijeme se održava kroz sistem „Currency Boarda“ (Valutnog odbora) i doprinosi makroekonomskoj stabilnosti zemlje. Konzistentna monetarna politika i stabilan kurs su jedan od preduslova koji se traže Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. Stabilnost domaće valute u BiH je neupitna. Sve devizne rezerve su u eurima i potpuna je pokrivenost domaće valute u čvrstoj valuti.

Devizne rezerve u periodu od 2006. do 2011. godine imale su trend rasta s izuzetkom 2008/2009. godine kada su zbog uticaja globalne ekonomske krize iznosile oko 6,3 milijarde KM, odnosno 6,2 milijarde KM. Na kraju 2010. godine devizne rezerve su iznosile 6,4 milijarde i u odnosu na 2006. godinu veće su za 18,5%. Na kraju III kvartala 2011. godine devizne rezerve su iznosile 6,2 milijarde KM. U bankama se dosljedno provodi politika obavezne rezerve kao instrumenta održavanja neophodne likvidnosti bankarskog sistema.

Primjena evropskih standarda u oblasti centralnog bankarstva sastavni je dio uslova predviđenih Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju. Stoga su u periodu od 2006. do 2011. godine nastavljene aktivnosti na jačanju pravnog okvira bankarskog sektora, kao i regulatorne i supervizorske uloge bankarskih agencija. Zakonski i podzakonski okvir za poslovanje banaka u FBiH je konzistentan sa međunarodnim standardima.

Posebnim zakonom regulisano je osnivanje i rad Razvojne banke Federacije BiH, Sarajevo, koja je pravni sljedbenik Investicijske banke Federacije BiH d.d. Sarajevo.

Bankarski sistem BiH na dan 30.09.2011. godine čini 29 banaka (FBiH 19 banaka, a RS 10 banaka). Prema strukturi vlasništva u FBiH, u privatnom i pretežno privatnom vlasništvu je 18 banaka (94,7%). U državnom i pretežno državnom vlasništvu je jedna banka. Privremenu upravu na dan 30.09.2011. godine imale su dvije banke (Hercegovačka banka d.d. Mostar i Poštanska banka BH d.d. Sarajevo).

Od 18 banaka u pretežno privatnom vlasništvu, 7 banaka je u većinskom vlasništvu domaćih pravnih i fizičkih lica, dok je 11 banaka u većinskom stranom vlasništvu.

Sa stanjem na dan 30.09.2011. godine, osnovni indikatori ekonomske snage banaka u FBiH su slijedeći:

- ukupna aktiva iznosi 15,25 milijardi KM i veća je za 1,1% u odnosu na kraj 2010. godine. U 2006. godini aktiva banaka iznosila je 11,49 milijardi KM.
- ukupan kapital iznosi 1,74 milijardi KM i veći je za oko 3,0% u odnosu na kraj 2010. godine. U 2006. godini ukupan kapital banaka iznosio je 1,2 milijarde KM.

Kretanje ukupnog kapitala u bankama FBiH, prema strukturi vlasništva daje se u sljedećoj tabeli:

- u milionima KM

Banke	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	30.09.2011
1	2	3	4	5	6	7
Državne banke	170,7	147,0	42,6	41,7	46,6	47,0
Privatne banke	1.055,9	1.363,0	1.594,2	1.635,9	1.650,0	1.702,1
UKUPNO:	1.226,6	1.510,0	1.636,8	1.677,6	1.696,6	1.749,1

U drugoj polovini 2008. i 2009. godini, u bankarskom sektoru su bile evidentne posljedice globalne ekonomske krize čiji su se negativni efekti ogledali kroz pogoršanje naplativosti dospjelih potraživanja i porast loših plasmana.

Najznačajniji izvor finansiranja banaka u FBiH čine depoziti koji sa 30.09.2011. iznose 11,4 milijarde KM. U ukupnim izvorima sredstava učestvuju sa 74,7%. U periodu od 2006. do 2011. godine depoziti imaju neprekidan trend rasta. Na kraju 2010. godine iznosili su 11,2 milijarde KM i bili su veći za 34,9% u odnosu na 2006. godinu.

Situacija na svjetskom finansijskom tržištu krajem 2008. godine uzrokovala je kratkoročnu zabrinutost građana za sigurnost njihove štednje, te je došlo do podizanja određenih količina novčanih sredstava sa računa građana. Ovaj trend je zaustavljen. Nova štednja stanovništva (poslijeratna štednja) u bankama FBiH na dan 30.09.2011. iznosi 5,26 milijardi KM i veća je za 5,8% u odnosu na 31.12.2010. što je najviši iznos do sada. U 2006. godini nova štednja stanovništva iznosila je 3,3 milijarde KM. Štednja stanovništva ima kontinuirani trend rasta s izuzetkom u 2008. godini.

Kretanje nove štednje stanovništva FBiH daje se u sljedećoj tabeli:

- u milionima KM

Banke	31.12.2006	31.12.2007	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	30.09.2011
1	2	3	4	5	6	7
Državne banke	31,7	30,5	32,5	35,3	47,1	51,1
Privatne banke	3.308,4	4.086,8	4.003,2	4.325,9	4.926,4	5.209,2
UKUPNO:	3.340,1	4.117,3	4.035,7	4.361,2	4.973,5	5.260,3

Kontinuirani rast i pozitivni trendovi u segmentu štednje u bankama u FBiH rezultat su, prije svega, jačanja sigurnosti i stabilnosti ukupnog bankarskog sistema čemu doprinosi postojanje funkcionalne, efektivne i efikasne bankarske supervizije koju provodi Agencija za bankarstvo FBiH. Osim toga, rastu štednje doprinosi postojanje sistema osiguranja depozita, čiji je osnovni cilj stabilnost finansijskog sektora i zaštita štediša. U cilju očuvanja i jačanja povjerenja građana u sigurnost i stabilnost bankarskog sistema u BiH, u decembru 2008. godine iznos osiguranog depozita povećan je na 20.000 KM, a od 1.04.2010. osigurani depozit je povećan na 35.000 KM.

U julu 2009. godine donijeta je Odluka o izmjenama i dopunama Odluke o privremenom reprogramu kreditnih obaveza fizičkih lica i postupanja banaka u FBiH jer je uticaj globalne ekonomske krize uzrokovao problem otežanog vraćanja kredita.

I pored uticaja ekonomske krize banke su održale likvidnost i ostale finansijski stabilne.

U 2011. godini bankarski sistem je poslovao pozitivno. Profitabilnost banaka u narednom periodu će najviše zavistiti od kvaliteta aktive, odnosno izloženosti banke kreditnom riziku, te efikasnog upravljanja operativnim troškovima.

Supervizija banaka ima važnu ulogu kao regulator rada banaka i njihove kontrole, te je na nivou BiH neophodna jedinstvena, nezavisna i efikasna supervizija banaka bilo u sklopu CBBiH ili preko posebne agencije. Obaveza objedinjavanja supervizije banaka na državnom nivou proizlazi iz ugovora o Evropskom partnerstvu i još uvijek po tom pitanju nije ništa urađeno.

Kao prioritetni zadatak u današnjim otežanim ekonomskim uslovima, aktivnosti u narednom periodu treba da budu usmjerene na očuvanje stabilnosti bankarskog sektora FBiH i njegov dalji napredak i razvoj. Stabilan bankarski sistem je jedan od preduslova za stvaranje povoljnijeg ukupnog ekonomskog ambijenta i podsticajno i povratno bi djelovao na unapređenje i razvoj realnog sektora.

Investicije

Faza obnove i rekonstrukcije FBiH je završena. U periodu obnove i rekonstrukcije nije došlo do stvaranja domaćeg investicionog potencijala, a s obzirom na uticaj svjetske globalne krize i krize u Eurozoni otežane su investicione aktivnosti utemeljene na kreditima. Vlastitih sredstava za snažnije investiranje privrede FBiH gotovo da i nema. Održiv i stabilan ekonomski rast, zacrtan kao prioritetan ekonomski cilj presudno zavisi od količine i kvaliteta stranih investicija.

Prema statističkim podacima, nakon rasta zaključno sa 2008. godinom (27,3%) stepen investiranja koji predstavlja odnos učešća ostvarenih investicija u odnosu na GDP, u FBiH, nakon 2009. godine bilježi stalni pad tako da u 2011. godini iznosi 17,2 %.

Sredinom 2010. je došlo do ukidanja obaveza stranih ulagača da registriraju ulaganja kod Ministarstva vanjske trgovine i ekonomskih odnosa (MVTEO). Izmjene i dopune zakona o politici direktnih stranih ulaganja u BiH su znatno pojednostavile i skratile proces registracije. Strani investitor se sada registriira samo kod nadležnog suda, a sud je u obavezi izvijestiti nadležno ministarstvo.

Za potencijalne strane ulagače zakonska regulativa je veoma povoljna i apsolutno je kompatibilna evropskim standardima. Zakon o stranim ulaganjima BiH (Sl. glasnik BiH 17/98 i 13/03) i Zakon o stranim ulaganjima u FBiH (Sl. novine FBiH 61/01) zajedno sa ostalim zakonskim aktima iz ove oblasti izjednačavaju stranog ulagača ili ga stavljaju u povoljniji položaj u odnosu na domaće investitore.

U želji da se stvori što bolji pravni okvir za strane ulagače država je zaključila niz bilateralnih sporazuma o zaštiti i unapređenju stranih investicija sa prisutnom klauzulom „nacionalnog tretmana“ najpovlaštenije nacije. Sa mnogim zemljama su u toku pregovori o zaključivanju ovih sporazuma.

Uredbom o uspostavi koordinacionog mehanizma za upravljanje i koordinaciju sredstava razvoja u FBiH („Službene novine FBiH” broj 48/03) uređeno je osnivanje organizacionih jedinica za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj u federalnim ministarstvima, kantonima i općinama u FBiH radi uspostave koordinacionog mehanizma za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj u FBiH. Prema ovoj uredbi Federalno ministarstvo finansija, putem Jedinice za upravljanje i koordinaciju sredstava za razvoj (DCU) priprema listu prioriternih razvojnih programa i projekata u FBiH (federalnog, kantonalnog i općinskog nivoa) i istu zajedno sa programom javnih investicija, dostavlja Vladi FBiH na usvajanje. DCU po potrebi, a najmanje jednom godišnje izvještava Vladu FBiH o implementaciji programa i projekata.

Prema „Informaciji o stepenu realizacije i planu razvojnih projekata u Federaciji BiH za period 2011.-2013. godini“ ukupan iznos planiranih razvojnih projekata na nivou FBiH za period od 2011. – 2013. godine iznosi 3.965.524.419,09 KM.

Od svih planiranih projekata, neki razvojni projekti su u fazi realizacije, a za većinu se očekuje početak realizacije u mandantnom periodu Vlade i realizovat će se na duži rok. Privlačenje stranih ulaganja zavisi od obezbjeđenja ambijenta za strana ulaganja (politička, pravna i ekonomska stabilnost u zemlji i okruženju).

Stepen realizacije planiranih razvojnih projekata na presudan način će uticati na poboljšanje osnovnih makroekonomskih pokazatelja FBiH u mandantnom periodu.

Radi otklanjanja prepreka na implementaciji i povećanja stepena realizacije projekata u narednom periodu, Vlada FBiH je usvojila slijedeće mjere:

- sagledavane mogućnosti finansiranja i formiranja fonda za energetske efikasnost i donošenje strategije realizacije ušteda u FBiH, kantonima i opštinama,
- donošenje prostornog plana Federacije BiH, kako bi bili izbjegnuti problemi oko usaglašavanja sektorskih politika i konflikata u prostoru,
- iniciranje aktivnosti na izmjeni Odluke Vlade FBiH o proglašenju javnog interesa i pristupanju izgradnji elektroenergetskih objekata u FBiH i uključivanje svih prioritetnih projekata, kao uslov za početak istražnih radnji za izradu projekata,
- pokretanje inicijative na pripremi i potpisivanju Sporazuma između entiteta o međusobnom priznavanju isprava, odobrenja, licenci i sl. koje izdaju entitetski organi uprave kako se ubuduće ne bi blokirali postupci javnih nabavki i pripremne aktivnosti na realizaciji razvojnih projekata,
- iniciranje aktivnosti na pripremi i potpisivanju Sporazuma između entiteta kojim će se urediti pitanje i način korištenja hidroenergetskog potencijala na graničnim rijekama između entiteta,
- iniciranje aktivnosti prema Vijeću ministara BiH za donošenje zakonskog okvira kojim bi se regulisalo pitanje načina korištenja i upravljanja javnim dobrima, uključujući i pitanja načina korišćenja i upravljanja vodnim potencijalom na graničnim i međudržavnim rijekama BiH i susjednih zemalja,
- pokretanje inicijative za osiguranje sredstava za II fazu projekta reforme zemljišne administracije u BiH,
- pristupanje izradi Strategije finansiranja ostalih dionica koridora Vc za koje nisu osigurana sredstva međunarodnih finansijskih institucija,
- donošenje prostornog plana područja posebnog obilježja od značaja za FBiH – „Autocesta na koridoru Vc“,
- preduzimanje svih mjera za donošenje odluka o utvrđivanju javnog interesa za izgradnju autoceste na koridoru Vc, kao i za druge projekte od interesa za FBiH
- sagledavanje mogućnosti za formiranje Zavoda za prostorno planiranje FBiH.

Zapošljavanje

Zapošljavanje je već duži period jedan od najvećih problema u FBiH. Očito je da je problem zapošljavanja isuviše kompleksan da bi se mogao brzo i jednostavno riješiti. Nizak stepen zaposlenosti, nelikvidnost privrede i nedostatak finansijskih sredstava za investicije, ukazuju na to da će problem zapošljavanja i nezaposlenosti biti težak i dugotrajan proces. Ovu oblast usložnjava uticaj svjetske ekonomske krize i krize u eurozoni koji se direktno i indirektno odražava na zapošljavanje. Udar krize je naročito izraženo pogodio pojedine sektore privrede FBiH (građevinarstvo, metalna industrija), tako da je došlo do znatnog otpuštanja radnika ali i do usporavanja nivoa novog zapošljavanja.

Broj zaposlenih u FBiH u 2011. godini iznosio je 440.747 radnika, što je u odnosu na 2006. godinu više za 13,1% ili za 51.146 uposlenika. U prethodnih pet godina ostvarivano je minimalno godišnje povećanje broja zaposlenih. Najveće povećanje je bilo u 2007. u odnosu na 2006. godinu za 24.075 lica ili za 6,2%. Stepenn zaposlenosti u 2011. godini iznosi 18,8%, dok je u 2006. godini iznosio 16,8% (mjerenn brojem zaposlenih u odnosu na prisutno stanovništvo).

Kretanje zaposlenih i nezaposlenih u posljednjih šest godina vidi se iz sljedeće tabele:

ZAPOSLENOST I NEZAPOSLENOST FBiH

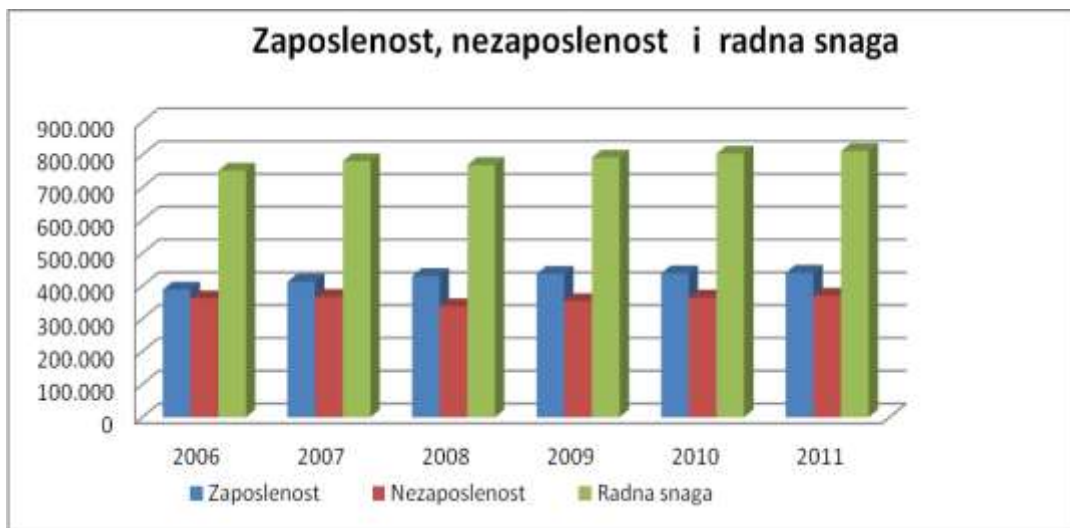
	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
ZAPOSLENOST						
a) stopa rasta	0,3	6,2	4,1	1,6	0,3	0,4
b) broj radnika	389.601	413.676	430.745	437.501	438.949	440.750
c) broj novoprimljenih radnika	1.183	24.075	17.069	6.756	1.448	1.801
NEZAPOSLENOST						
a) stopa rasta	4,3	1,4	-7,9	4,7	2,9	1,7
b) broj nezaposlenih	362.368	367.570	338.643	354.577	364.929	371.090
RADNA SNAGA						
stopa rasta	2,2	3,9	-1,5	2,9	1,5	1,0
broj	751.969	781.246	769.388	792.078	803.878	811.840
STEPEN ZAPOSLENOSTI U % ¹ (u odnosu na prisutno stanovništvo)	16,8	17,8	18,5	18,8	18,8	18,8
STEPEN ZAPOSLENOSTI U % ² (u odnosu na radnosposobno stanovništvo)	24,7	26,2	27,3	27,7	27,7	27,7
STEPEN ZAPOSLENOSTI U % ³ (u odnosu na radnu snagu)	51,8	53,0	56,0	55,2	54,6	54,3
STEPEN NEZAPOSLENOSTI U % ⁴	48,2	47,0	44,0	44,8	45,4	45,6

¹ Stepenn zaposlenosti se izračunava tako da se broj zaposlenih podijeli sa prisutnim stanovništvom i pomnoži sa 100

² Stepenn zaposlenosti se izračunava tako da se broj zaposlenih podijeli sa radnosposobnim stanovništvom (stanovništvo staro od 15 do 65 god.) i pomnoži sa 100

³ Stepenn zaposlenosti se izračunava tako što se broj zaposlenih podijeli sa aktivnim stanovništvom (radnom snagom tj. zaposleni + nezaposleni) i pomnoži sa 100

⁴ Stepenn nezaposlenosti se izračunava tako što se broj nezaposlenih podijeli sa aktivnim stanovništvom (radnom snagom tj. zaposleni + nezaposleni) i pomnoži sa 100

Gledajući po kantonima u 2011. godini najveći broj zaposlenih ima Sarajevski kanton (126.068 ili 28,6% u ukupnom broju zaposlenih FBiH), Tuzlanski (82.946 ili 18,8%), Zeničko-dobojski (70.926 ili 16,1%), a najmanji broj zaposlenih je u Bosansko-podrinjskom (5.541 ili 1,26%), i Posavskom (5.619 ili 1,27%).

ZAPOSLENOST U FBiH PO KANTONIMA

- godišnji prosjek -

- učešće u %

KANTON	OSTVARENO					
	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
USK	8,00	8,13	8,04	7,59	7,53	7,40
POK	1,62	1,28	1,24	1,18	1,22	1,27
TK	18,30	19,39	19,27	18,82	18,83	18,82
ZDK	17,11	17,14	17,01	16,42	15,82	16,09
BPK	1,08	1,10	1,11	1,14	1,16	1,26
SBK	9,45	8,77	8,82	8,83	8,86	8,85
HNK	10,73	9,83	9,87	9,98	10,03	10,02
ZHK	3,73	3,06	3,04	3,61	3,72	3,68
SAK	24,46	26,50	27,49	28,40	28,83	28,60
K - 10	2,67	2,23	2,25	2,20	2,18	2,19
FBiH	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00

Prema stepenu stručnog obrazovanja zaposlenih najveće učešće u 2011. godini odnosi se na SSS spremu (42,9%), VSS (18,3%), KV (17,2%), VŠS (6,7%), NKV (5,4%), VKV (4,1%), NSS (3,2%), PKV (2,2%).

ZAPOSLENOST U FBiH PO DJELATNOSTIMA – GODIŠNJI PROSJEK

DJELATNOSTI	OSTVARENO						Novozaposleni (+, -) 2011/2006
	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	
Poljoprivreda	10.044	9.468	9.487	9.320	9.010	8.811	-1.233
Ribarstvo	151	156	166	179	180	172	21
Rudarstva	16.232	15.343	15.129	15.049	14.649	14.294	-1.938
Prerađivačka industrija	82.507	85.093	87.695	84.275	84.064	84.700	2.193
Snabdijevanje el. En. Plinom i vodom	14.691	13.346	13.216	13.208	13.451	13.488	-1.203
Građevinarstvo	23.923	26.167	27.526	26.832	26.024	24.975	1.052
Trgovina	54.633	68.689	76.959	80.438	80.969	81.140	26.507
Ugostiteljstvo	13.875	15.656	17.641	18.078	17.084	17.135	3.260
Saobraćaj i veze	27.662	28.434	28.898	29.627	29.756	29.406	1.744
Finansijsko posredovanje	8.396	8.981	9.989	10.711	11.040	10.879	2.483
Poslovanje nekretninama	10.642	14.581	16.108	17.905	18.232	19.194	8.552
Javna uprava i odbrana	47.024	46.623	45.069	46.138	46.873	47.532	508
Obrazovanje	34.526	34.751	35.413	36.453	37.324	38.653	4.127
Zdravstv.socijalna zaštita	27.970	27.272	27.855	28.850	29.235	29.830	1.860
Ostale djelatnosti	14.206	15.917	16.123	16.999	17.199	17.150	2.944
Djelatnosti domaćinstava	75	58	114	10	21	37	-38
Eksteritorijalne organizacije	1.140	1.184	1.279	892	773	688	-452
Nerasp.đeno po djelatn.	1.904	1.957	2.078	2.537	3.065	2.663	759
UKUPNO	389.601	413.676	430.745	437.501	438.949	440.747	51.146

*Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Podaci o broju zaposlenih za 2009 i 2010. godinu su korigovani brojem zaposlenih u poslovnim subjektima sa manje od 10 zaposlenih, na osnovu baze godišnjeg istraživanja Aneks za 2009. godinu.

ZAPOSLENOST U FBiH PO DJELATNOSTIMA – GODIŠNJI PROSJEK

DJELATNOSTI	INDEKSI						prosječna stopa rasta u periodu 2007- 2011
	2007/ 2006.	2008/ 2007.	2009/ 2008.	2010/ 2009.	2011/ 2010.	2011/ 2006.	
Poljoprivreda	94,3	100,2	98,2	96,7	97,8	87,7	-2,6
Ribarstvo	103,3	106,4	107,8	100,6	95,6	113,9	2,6
Rudarstva	94,5	98,6	99,5	97,3	97,6	88,1	-2,5
Prerađivačka industrija	103,1	103,1	96,1	99,7	100,8	102,7	0,5
Snabdijevanje el. En. Plinom i vodom	90,8	99,0	99,9	101,8	100,3	91,8	-0,4
Građevinarstvo	109,4	105,2	97,5	97,0	96,0	104,4	0,9
Trgovina	125,7	112,0	104,5	100,7	100,2	148,5	8,2
Ugostiteljstvo	112,8	112,7	102,5	94,5	100,3	123,5	4,3
Saobraćaj i veze	102,8	101,6	102,5	100,4	98,8	106,3	1,2
Finansijsko posredovanje	107,0	111,2	107,2	103,1	98,5	129,6	5,3
Poslovanje nekretninama	137,0	110,5	111,2	101,8	105,3	180,4	12,5
Javna uprava i odbrana	99,1	96,7	102,4	101,6	101,4	101,1	0,2
Obrazovanje	100,7	101,9	102,9	102,4	103,6	112,0	2,3
Zdravstv.socijalna zaštita	97,5	102,1	103,6	101,3	102,0	106,6	1,3
Ostale djelatnosti	112,0	101,3	105,4	101,2	99,7	120,7	3,8
Djelatnosti domaćinstava	77,3	196,6	8,8	210,0	176,2	49,3	-13,0
Eksteritorijalne organizacije	103,9	108,0	69,7	86,7	89,0	60,4	-9,6
Nerasp.đeno po djelatn.	102,8	106,2	122,1	120,8	86,9	139,9	6,9
UKUPNO	106,2	104,1	101,6	100,3	100,4	113,1	2,5

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Podaci o broju zaposlenih za 2009 i 2010. godinu su korigovani brojem zaposlenih u poslovnim subjektima sa manje od 10 zaposlenih, na osnovu baze godišnjeg istraživanja Aneks za 2009. godinu.

ZAPOSLENOST U FBiH PO DJELATNOSTIMA

- godišnji prosjek -

učešće u ukupnoj zaposlenosti %

DJELATNOSTI	OSTVARENO						Novozaposle ni (+, -) 2011/2006
	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	
Poljoprivreda	2,58	2,29	2,20	2,13	2,05	2,00	-2,41
Ribarstvo	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04	0,04
Rudarstva	4,17	3,71	3,51	3,44	3,34	3,24	-3,79
Prerađivačka industrija	21,18	20,57	20,36	19,26	19,15	19,22	4,29
Snabdijevanje el. En. Plinom i vodom	3,77	3,23	3,07	3,02	3,06	3,06	-2,35
Građevinarstvo	6,14	6,33	6,39	6,13	5,93	5,67	2,06
Trgovina	14,02	16,60	17,87	18,39	18,45	18,41	51,83
Ugostiteljstvo	3,56	3,78	4,10	4,13	3,89	3,89	6,37
Saobraćaj i veze	7,10	6,87	6,71	6,77	6,78	6,67	3,41
Finansijsko posredovanje	2,16	2,17	2,32	2,45	2,52	2,47	4,85
Poslovanje nekretninama	2,73	3,52	3,74	4,09	4,15	4,35	16,72
Javna uprava i odbrana	12,07	11,27	10,46	10,55	10,68	10,78	0,99
Obrazovanje	8,86	8,40	8,22	8,33	8,50	8,77	8,07
Zdravstvena i socijalna zaštita	7,18	6,59	6,47	6,59	6,66	6,77	3,64
Ostale djelatnosti	3,65	3,85	3,74	3,89	3,92	3,89	5,76
Djelatnosti domaćinstava	0,02	0,01	0,03	0,00	0,00	0,01	-0,07
Eksteritorijalne organizacije	0,29	0,29	0,30	0,20	0,18	0,16	-0,88
Neraspoređeno po djelatn.	0,49	0,47	0,48	0,58	0,70	0,60	1,48
UKUPNO	100,0 0	100,0 0	100,0 0	100,0 0	100,0 0	100,0 0	100,00

Posmatrano po djelatnostima najveće smanjenje broja zaposlenih u 2011. u odnosu na 2010. godinu je zabilježeno u građevinarstvu (1049 ili 5,7%), rudarstvu (355 ili 3,2%), prevozu, skladištenju i vezama (350 ili 6,7%). Najveći rast broja zaposlenih evidentiran je u obrazovanju (1.329 ili 8,8%), poslovanju nekretninama, iznajmljivanju i uslugama (962 ili 4,4%), državnoj upravi i odbrani (659 ili 10,8%), prerađivačkoj industriji (636 ili 19,2%), trgovini (171 ili 18,4%).

Analiza zaposlenih radnika prema područjima značajna je iz više razloga. Ona pokazuje koja područja najviše doprinose zaposlenosti. Na osnovu analize može se zaključiti koje su djelatnosti propulzivne i na koje se može računati u budućem zapošljavanju. U FBiH u 2011. godini prerađivačka industrija zauzima prvo mjesto u zaposlenosti (84.700 ili 19,2% u ukupnom broju zaposlenih), zatim trgovina na veliko i malo (81140 ili 18,4%), javna uprava i odbrana (47532 ili 10,8%). Ove tri oblasti zapošljavaju skoro 50% od ukupnog broja zaposlenih u FBiH i to su oblasti na koje se najviše može računati u budućem zapošljavanju.

Sve zemlje u tranziciji, susreću se sa izraženim problemom nezaposlenosti, koji je izraženiji što je zemlja na nižem stepenu tranzicijskih reformi. Pri tome, djeluju i određeni specifični uvjeti koji generiraju nezaposlenost (nasljeđe rata, zastoji u privatizaciji, rascjepkanost tržišta i dr.).

Broj nezaposlenih u FBiH u 2011. godini iznosio je 371.090 lica, što je više za 6161 lica u odnosu na 2010 godinu. Stepenn nezaposlenosti u 2011. godini iznosio je 45,6%, a u 2006.godini 48,2% (mjerenn brojem nezaposlenih u odnosu na radnu snagu). Pored nedovoljnih privrednih aktivnosti, ovako visokoj stopi nezaposlenosti u znatnoj mjeri doprinosi i veoma velika prisutnost rada na „crno“, pri čemu su, pored stvarno nezaposlenih u podatak o broju nezaposlenih uključeni i zaposleni koji rade u „sivoj“ (nelegalnoj) ekonomiji.

STEPEN NEZAPOSLENOSTI U FBiH PO KANTONIMA
- u %

KANTON	OSTVARENO					
	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
USK	56,1	54,9	51,2	53,4	55,3	56,7
POK	49,1	56,4	50,3	52,4	51,4	49,7
TK	54,8	53,1	50,8	52,0	52,7	53,4
ZDK	51,4	49,0	45,6	47,8	49,2	48,6
BPK	53,9	48,6	46,6	45,9	45,4	41,0
SBK	52,4	53,2	49,0	49,2	49,6	50,0
HNK	40,7	43,1	40,9	40,4	40,4	40,4
ZHK	37,3	43,5	39,9	36,6	36,1	36,4
SAK	41,8	37,3	34,5	34,8	35,3	35,7
K - 10	44,0	50,3	46,7	46,7	47,6	47,7
FBiH	48,2	47,0	44,0	44,8	45,4	45,7

Kada se posmatraju kantoni, najveći stepenn nezaposlenosti u 2011. godini ima Unsko-sanski kanton (56,7%), Tuzlanski (53,4%), Srednje bosanski (50,0%), Posavski (49,7%), Zeničko-dobojski (48,6%), K-10 (47,7%). Stepenn nezaposlenosti iznad prosjeka FBiH je ostvaren u šest kantona (Unsko-sanski, Posavski, Tuzlanski, Zeničko-dobojski, Srednje-bosanski i Sarajevski), dok je ispod prosjeka FBiH ovaj stepenn ostvaren u preostala četiri kantona. Najveće učešće u ukupnoj nezaposlenosti u 2011. godini ima Tuzlanski kanton (25,7%), Sarajevski (18,8%), Zeničko-dobojski (18,0%) i Srednje-bosanski (10,5%).

Kretanje učešća u ukupnoj nezaposlenosti po kantonima vidi se iz sljedeće tabele:

NEZAPOSLENOST U FBIH PO KANTONIMA

stanje 31. decembra

- učešće u %

KANTON	Ostvareno					
	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
USK	11,0	11,1	10,7	11,0	11,2	11,5
POK	1,7	1,9	1,6	1,6	1,5	1,5
TK	23,8	24,7	25,3	25,2	25,2	25,7
ZDK	19,5	18,7	18,2	18,5	18,4	18,0
BPK	1,4	1,2	1,2	1,2	1,2	1,0
SBK	11,2	11,2	10,8	10,5	10,5	10,5
HNK	7,9	8,4	8,7	8,3	8,2	8,1
ZHK	2,4	2,6	2,6	2,6	2,5	2,5
SAK	18,9	17,8	18,4	18,7	18,9	18,8
K - 10	2,3	2,5	2,5	2,4	2,4	2,4
FBIH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Najveće učešće u ukupnom broju nezaposlenih osoba u 2011.godini odnosi se na KV spremu (34,3%), NKV (32,0%), SSS (24,2%), VSS (5,0%), PKV (2,3%), VŠS (1,3%), VKV (0,6%), i NSS (0,2%).

Plaće

Prosječne plaće u Federaciji Bosne i Hercegovine su od 2006. godine u stalnom, blagom porastu. Povećanje plaća pratio je blagi porast bruto domaćeg proizvoda. Kao posljedica rata, prosječni rast plaća od 1995. godine do danas je, iz opravdanih razloga, bio nešto viši od rasta godišnjeg bruto domaćeg proizvoda (GDP-a).

PROSJEČNO ISPLAĆENE NETO PLAĆE U FBiH

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	Indeks 2011./2006.	Prosječna stopa rasta u periodu 2007.- 2011.
Iznos u KM	603	662	751	792	804	819		
nominalni rast plaća indeks prethodna godina = 100	108,2	109,7	113,5	105,5	101,5	101,9	135,8	6,3
indeks potrošačkih cjena, prethodna godina = 100	105,9	101,9	107,7	99,7	101,8	103,6	115,4	2,9
realan rast plaća indeks prethodna godina = 100	102,2	107,7	105,4	105,8	99,7	98,3	117,7	3,3

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Prosječne plaće po sektorima (područjima), kao i po kantonima u Federaciji, znatno osciliraju u njihovoj visini. Prosječna plaća u Federaciji BiH, prema podacima Federalnog zavoda za statistiku, 2006. godine iznosila je 603 KM, a 2011. godine 819 KM.

U 2006. godini najniža prosječno isplaćena plaća bila je u Zeničko-dobojskom kantonu (480 KM), najviša u Sarajevskom kantonu (765 KM), a najpribližnija „sarajevskom prosjeku“ je bila plaća u Hercegovačko-neretvanskom kantonu i iznosila je 659 KM. Razlika u prosječnim plaćama u Sarajevskom i ZE-DO kantonu u 2006. godini je iznosila 285 KM, dvije godine kasnije (2008. godine) iznosila je 320 KM, a 2100. godine 310 KM, što, između ostalog, govori o tome da se, uglavnom, zadržava nivo rasta plaća u svim kantonima, ali i približan nivo u njihovim razlikama.

PROSJEČNO ISPLAĆENE NETO PLAĆE U FBiH PO KANTONIMA

iznos u KM

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	nominalni indeks 2011/2006	prosječna nominalna stopa rasta u periodu 2007-2011	realni indeks 2011/2006	prosječ na realna stopa rasta u periodu 2007-2011
USK	547	602	686	734	753	770	140,8	7,1	122,0	4,1
POK	556	580	656	698	690	693	124,6	4,5	108,0	1,6
TK	565	625	707	726	734	734	129,9	5,4	112,6	2,4
ZDK	480	543	621	661	670	703	146,5	7,9	126,9	4,9
BPK	523	599	599	714	728	729	139,4	6,9	120,8	3,9
SBK	490	530	608	651	668	675	137,8	6,6	119,4	3,6
HNK	659	723	822	892	895	911	138,2	6,7	119,8	3,7
ZHK	543	570	616	702	769	811	149,4	8,4	129,4	5,3
SAK	765	836	941	973	980	1001	130,8	5,5	113,4	2,5
K - 10	561	601	676	755	779	802	143,0	7,4	123,9	4,4
FBiH	603	662	751	792	804	819	135,8	6,3	117,7	3,3

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

PROSJEČNO ISPLAĆENE NETO PLAĆE U FBiH PO KANTONIMA

- u odnosu na prosjek FBiH

	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
USK	90,7	90,9	91,3	92,7	93,7	94,0
POK	92,2	87,6	87,4	88,1	85,8	84,6
TK	93,7	94,4	94,1	91,7	91,3	89,6
ZDK	79,6	82,0	82,7	83,5	83,3	85,8
BPK	86,7	90,5	79,8	90,2	90,5	89,0
SBK	81,3	80,1	81,0	82,2	83,1	82,4
HNK	109,3	109,2	109,5	112,6	111,3	111,2
ZHK	90,0	86,1	82,0	88,6	95,6	99,0
SAK	126,9	126,3	125,3	122,9	121,9	122,2
K - 10	93,0	90,8	90,0	95,3	96,9	97,9
FBiH	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

Nominalna prosječna stopa rasta plaća u periodu 2007-2011. godine najniža je bila u Podrinjskom (4,5%), a najviša u Zapadno-hercegovačkom kantonu (8,4%). Prosječna realna stopa rasta u periodu 2007-2011. godine u Federaciji je iznosila 3,3%, najniža je bila u Podrinjskom, a najviša u Zapadno-hercegovačkom kantonu.

Prosječno isplaćene plaće u Federaciji BiH uveliko se razlikuju, kako po kantonima, tako i po djelatnostima.

PROSJEČNO ISPLAĆENE NETO PLAĆE U FBiH PO DJELATNOSTIMA

Djelatnosti	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	Nomin alni indeks 2011/2 006	Nomin alna prosje čna stopa rasta u period u 2007- 2011	Realni indeks 2011/ 2006	Realna prosje čna stopa rasta u period u 2007- 2011
Poljoprivreda	558	609	698	681	709	740	132,6	5,8	114,9	2,8
Ribarstvo	401	416	471	533	523	539	134,4	6,1	116,5	3,1
Rudarstva	524	614	712	778	789	878	167,6	10,9	145,2	7,7
Prerađivačka industrija	457	493	543	559	574	582	127,4	5,0	110,4	2,0
Snabdijevanje el. en. plinom i vodom	897	982	1.191	1.237	1.266	1.283	143,0	7,4	123,9	4,4
Građevinarstvo	404	446	495	509	517	534	132,2	5,7	114,5	2,7
Trgovina	437	463	512	537	560	566	129,5	5,3	112,2	2,3
Ugostiteljstvo	435	457	506	535	535	535	123,0	4,2	106,6	1,3
Saobraćaj i veze	767	831	922	960	951	942	122,8	4,2	106,4	1,2
Finansijsko posredovanje	1.154	1.195	1.257	1.266	1.298	1.343	116,4	3,1	100,8	0,2
Poslovanje nekretninama	610	656	737	785	770	754	123,6	4,3	107,1	1,4
Javna uprava i odbrana	795	879	1.054	1.124	1.124	1.173	147,5	8,1	127,9	5,0
Obrazovanje	613	683	796	827	832	834	136,1	6,4	117,9	3,3
Zdravstvena i socijalna zaštita	686	766	910	978	981	977	142,4	7,3	123,4	4,3
Ostale djelatnosti	623	675	726	760	774	770	123,6	4,3	107,1	1,4
UKUPNO	603	662	751	792	804	819	135,8	6,3	117,7	3,3

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

U periodu od 2006. do 2011. godine, plaće su rasle u svim djelatnostima. Najniže plaće evidentirane su u ribarstvu i građevinarstvu, a najviše u organizacijama za snabdijevanje električnom energijom, plinom i vodom, te u finansijskim organizacijama, a u ovom periodu primjetan je nešto veći rast prosječnih plaća u javnoj upravi (u 2011. godini 1.173 KM).

Najniže prosječne nominalne stope rasta i prosječne realne stope rasta plaća u periodu od 2007. do 2011. godine, evidentirane su u organizacijama finansijskog posredovanja, a najviše u rudarstvu.

Cijene

Od 2006. godine inflacija se mjeri indeksom potrošačkih cijena(CPI).Ovaj indeks predstavlja mjeru promjena cijena proizvoda i usluga koje domaćinstva kupuju radi zadovoljenja svojih ličnih potreba. Svrha prikupljanja potrošačkih cijena je dobijanje mjere inflacije u zemlji, entitetima i Distriktu Brčko.

Indeks potrošačkih cijena u BiH izračunava se na osnovu reprezentativne liste koju čine 626 proizvoda. Svakog mjeseca se prikuplja oko 21000 cijena na unaprijed definiranom uzorku prodajnih mjesta na 12 geografskih lokacija u BiH. Indeks potrošačkih cijena se koristiti i za usklađivanje plaća i zarada u skladu sa kolektivnim ugovorima, te penzija i socijalnih davanja. Takođe, omogućuje upoređivanje stope inflacije s drugim zemljama, omogućuje upoređivanje kretanja cijena unutar zemlje između pojedinih regiona, i služi kao osnov za deflacioniranje pojedinih makroekonomskih agregata u statistici nacionalnih računa i dr.

Cijene su u poslijeratnom periodu uglavnom pokazivale stabilnost. Izuzetak čine 2006. i 2008. godina kada su ostvarene inflacione stope u visini 6,0% i 7,7%. U 2009. u odnosu na prethodnu godinu zabilježen je pad potrošačkih cijena u procentu od 0,3% (deflacija).

Potrošačke cijene u 2011. u odnosu na 2010. godinu bilježe rast po stopi od 3,6%. U 2011. u odnosu na 2006.godinu zabilježen je rast potrošačkih cijena u procentu od 15,4%. Prosječna stopa rasta potrošačkih cijena u periodu 2007-2011. godine je iznosila 2,9%.

Ostvareni indeksi potrošačkih cijena u FBiH

	2006/ 2005	2007/ 2006	2008/ 2007	2009/ 2008	2010/ 2009	2011/ 2010	2011/ 2006	prosječna stopa rasta u periodu 2007- 2010
UKUPAN INDEKS	106,0	101,9	107,7	99,7	101,8	103,6	115,4	2,9
Hrana i bezalkoholna pića	107,8	103,6	113,0	99,9	99,3	106,5	123,7	4,3
Alkoholna pića i duhan	100,7	101,0	101,2	108,1	118,7	108,0	141,6	7,2
Odjeća i obuća	101,2	97,2	97,7	95,3	94,7	90,5	77,6	-4,9
Stanovanje, voda el.energija, gas i drugi energenti	113,0	102,1	108,4	103,6	101,9	103,3	120,7	3,8
Namještaj, kućanski uređaji i redovno održavanje kuće	101,2	100,3	102,6	100,8	100,4	101,2	105,4	1,1
Zdravstvo	110,3	100,2	99,0	100,5	100,4	97,2	97,3	-0,5
Prijevoz	105,3	100,5	110,0	90,1	107,1	107,2	114,4	2,7
Komunikacije	110,3	102,3	103,8	100,7	106,3	101,5	115,4	2,9
Rekreacija i kultura	103,6	103,1	104,9	104,0	101,4	100,9	115,1	2,9
Obrazovanje	100,9	103,7	101,9	98,7	100,6	105,9	111,1	2,1
Restorani i hoteli	104,3	104,2	109,1	106,0	101,7	100,0	122,6	4,2
Ostala dobra i usluge	101,3	100,4	103,0	101,6	100,7	103,0	109,0	1,7

Izvor podataka: Federalni zavod za statistiku

U 2011. godini u odnosu na 2010. godinu zabilježen je rast cijena u svim odjeljcima, osim u odjeljku Odjeća i obuća sa padom od 9,5% i Zdravstvu sa padom od 2,8%. Najveći rast cijena zabilježen je u odjeljcima hrana i bezalkoholna pića, alkoholna pića i duhan, te prevoz i obrazovanje. U 2011. godini u odnosu na 2006. godinu registrovan je rast cijena u svim odjeljcima, osim odjeljka Odjeća i obuća gdje je registrovan pad u procentu od 22,4% i Zdravstva sa padom u procentu od 2,7%. Najveći rast cijena u ovom periodu zabilježen je u odjeljcima hrana i bezalkoholna pića, alkoholna pića i duhan, stanovanje, voda, električna energija, gas i dr. energenti, te restorani i hoteli.

U 2009. godini, usvojen je Zakon o izmjenama i dopunama zakona o kontroli cijena. Ovim zakonom osnovan je Savjet za praćenje cijena na svim nivoima vlasti u FBiH. Savjet prati rast cijena i njihov uticaj na standard građana, na stabilnost tržišta i troškova života, analizira kretanje cijena, predlaže nadležnim organima mjere ukoliko je indeks rasta potrošačkih cijena veći od 5%.

Ekonomski odnosi s inozemstvom

Robna razmjena

Prema Ustavu BiH, vanjskotrgovinska i carinska politika su u nadležnosti institucija BiH. Odredbe u Zakonu o vanjskotrgovinskoj politici BiH su vrlo slične onima iz modernih tržišnih ekonomija, bazirane su na slobodi protoka roba i usluga. Izuzetno, i samo kao privremene mjere, data su ovlaštenja Vijeću ministara BiH da uvede određena ograničenja na cijeloj teritoriji BiH, i to u slučajevima zaštite legitimnih interesa zemlje. Odredbe vanjskotrgovinske politike se utvrđuju i provode u saradnji sa nadležnim organima entiteta.

Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju između EU i BiH (SAA) uspostavljena je prva faza koja potvrđuje status potencijalnog kandidata za članstvo u EU i sa sobom nosi niz obaveza koje moraju biti ispoštovane u zadatim rokovima. Primjena SAA podrazumjeva liberalizaciju kretanja kapitala, roba i usluga, što donosi bojazan da će snažna konkurencija negativno uticati na domaće proizvođače, a može ih i potaknuti na poboljšanje poslovanja i jačanje vlastite konkurentnosti.

Bezcarinski robni promet u regionu je jedan od uvjeta za ubrzanje procesa integracija. Trenutno je u implementaciji Sporazum o izmjeni i pristupanju centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006), koji je zamjenio dosadašnje bilateralne Sporazume o slobodnoj trgovini u regiji Jugoistočne Evrope.

Kao nedovoljno razvijenoj zemlji, BiH su unilateralno, tj. bez obaveze reciprociteta, odobreni preferencijalni režimi izvoza u EU i nizu ostalih zemalja svijeta, što našoj zemlji pruža mogućnost povoljnog izvoza i na najveća svjetska tržišta. EU je

utvrdila precizne uslove i procedure po kojima može u svakom momentu ukinuti primjenu ovih olakšica.

Članstvo u WTO predstavlja snažan signal u procesu tranzicije i privlačenja stranog kapitala. BiH je aplicirala za ulazak u WTO i nalazi se u grupi zemalja koje čekaju na ulazak u ovu organizaciju. Ostvaren je napredak u pregovorima za pristupanje Svjetskoj trgovinskoj organizaciji. Radna grupa za Svjetsku trgovinsku organizaciju u prošloj godini je održala osmi sastanak. Bosna i Hercegovina je nastavila bilateralne pregovore o pristupu tržištu roba i usluga (bilateralni sporazumi u oblasti usluga zaključeni su sa Kanadom, Norveškom i Švajcarskom) i multilateralne pregovore o podršci poljoprivredi i izvoznim subvencijama u zemlji.

ROBNA RAZMJENA BIH U PERODU 2006-2011. GODINA

miliona KM

OPIS	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
Izvoz	5.164	5.937	6.712	5.530	7.096	8.222
Uvoz	11.389	13.898	16.286	12.348	13.616	15.525
Saldo	-6.224	-7.962	-9.574	-6.818	-6.520	-7.303
Pokr. uvoza izvozom	45,3%	42,7%	41,2%	44,8%	52,1%	53%

*Podaci Agencije za statistiku BiH

U poslijeratnom periodu BiH ostvaruje veoma veliki deficit robne razmjene. Najmanji deficit u posmatranom periodu je ostvaren 2006. godine (6,22 mlrd KM) uz pokrivenost uvoza izvozom u procentu od 45,3%. U 2008. godini je ostvaren najveći deficit u iznosu od 9,57 milijardi KM i najmanja pokrivenost uvoza izvozom u ovih šest godina u procentu od 41,2%. Nakon te godine dolazi do smanjenja deficita, tako da u 2011. godini deficit robne razmjene iznosi 7,3 milijardi KM, a pokrivenost uvoza izvozom 53%.

U 2011. godini najveći dio robne razmjene BiH je obavljala sa zemljama EU, (55,8% izvoza i 45,4% uvoza), a zatim sa zemljama u okruženju potpisnicama CEFTA-e sporazuma (34,9% izvoza i 25% uvoza). Najveća robna razmjena zabilježena je sa Njemačkom, Italijom i Austrijom u EU i Hrvatskom, Slovenijom i Srbijom iz grupacije CEFTA.

U robnoj razmjeni sa inozemstvom znatan dio uvoza i izvoza je neregistriran. I pored značajnog broja carinarnica, veliki broj puteva nije pokriven carinskom kontrolom i preko njih se vrši krijumčarenje raznih roba.

Iako je u posljednjim godinama BiH ostvarila napredak u svom uključivanju na tržište EU, trgovina nije značajnije doprinijela ekonomskom rastu. Visok vanjskotrgovinski deficit ukazuje na lošu strukturu izvoza i nedovoljnu konkurentnost domaćih proizvoda na ino tržištu. Ključni problemi izvoza odnose se na nizak nivo proizvodnje uopće, kao i na njegovu strukturu koju karakteriše izvoz sirovina i poluproizvoda (dominiraju bazni metali, rude, drvo, krzna i kože), a manje finalnih proizvoda. U strukturi izvoza u 2011. godini 40% otpada na poslove dorade (lohn poslove). Fabrike tekstilne i kožarske industrije rade uglavnom lohn poslove, a u poslednjim godinama lohn poslovi su prisutni i u metalnoj industriji.

ROBNA RAZMJENA FBIH U PERIODU 2006. - 2011. GODINA

OPIS	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
IZVOZ u mil. KM	3.540	4.150	4.569	3.686	4.732	5.420
Stopa rasta %	37,2	17,2	10,1	-19,3	28,4	14,5
UVOZ u mil. KM	8.108	9.907	11.356	8.202	8.898	10.171
Stopa rasta %	3,8	22,2	14,6	-27,8	8,5	14,3
Pokrivenost uvoza izvozom u %	43,7	41,9	40,2	44,9	53,2	53,3
Deficit spoljnotrgovinske razmjene u mil. KM	4.568	5.757	6.787	4.516	4.166	4.751
Učešće deficita u BDP u %	37,1	41,3	43,3	29,6	26,5	29,8

*Podaci Federalnog zavoda za statistiku

Federacija BiH je u 2011. godini ostvarila izvoz u ukupnoj vrijednosti od 5.420 miliona KM, što je za 14,5% više u odnosu na izvoz prethodne godine.

Uvoz Federacije BiH u 2011. iznosio je 10.171 milion KM, što je za 14,3% više u odnosu na uvoz prethodne godine.

Trgovinski deficit Federacije BiH u 2011. iznosi 4.750 miliona KM. Procenat pokrivenosti uvoza izvozom Federacije BiH u 2011. godini iznosi 53,3% i viši je za 0,1% u odnosu na prethodnu godinu kada je pokrivenost iznosila 53,2% .

Učešće Federacije BiH u ukupnom izvozu Bosne i Hercegovine u 2011. godini iznosi 65,9%, a u ukupnom uvozu 65,5%. Učešće trgovinskog deficita u BDP FBIH u 2011. godini iznosi 29,8%, dok je najnepovoljnije učešće bilo 2008. godine kad a je taj procenat iznosio 43,3%.

U 2011. najviše se izvozilo u zemlje EU (Njemačku 18,4% i Italiju 10,8% ukupnog izvoza), a zatim zemlje potpisnice CEFTE (Hrvatsku 15,1% ukupnog izvoza).

U istoj godini najviše se uvezilo takođe iz zemalja EU (Njemačke 12,3% i Italije 9,6% ukupnog uvoza), te zemalja potpisnica CEFTE (Hrvatske 18,7% ukupnog uvoza).

Posmatrano po carinskim procedurama, u 2011. godini na prvom mjestu je redovan izvoz s učešćem 56,5% ukupnog izvoza. Od ukupnog uvoza 85,5% se odnosi na redovan uvoz.

Direktna strana ulaganja (FDI)

Privlačenje stranih ulaganja zavisi od obezbjeđenja ambijenta za strana ulaganja (politička, pravna i ekonomska stabilnost u zemlji i okruženju, te stimulativan poslovni ambijent).

Za potencijalne strane ulagače zakonska regulativa je veoma povoljna i apsolutno je kompatibilna evropskim standardima. Zakon o stranim ulaganjima BiH i Zakon o stranim ulaganjima u FBiH, zajedno sa ostalim zakonskim aktima iz ove oblasti izjednačavaju stranog ulagača ili ga stavljaju u povoljniji položaj u odnosu na domaće investitore.

U želji da se stvori što bolji pravni okvir za strane ulagače država je zaključila niz bilateralnih sporazuma o zaštiti i unapređenju stranih investicija sa prisutnom klauzulom „nacionalnog tretmana“ najpovlaštenije nacije. Sa mnogim zemljama su u toku pregovori o zaključivanju ovih sporazuma.

FDI u BiH i FBiH od maja 1994. do 30.09.2011g

Period	BiH u mil KM	% učešća	FBiH u mil KM	% Učešća	% učešća FBiH u BiH
Maj 1994. do 31.12.1997.	83,33	1,0	45,80	1,2	55,0
1998.	117,44	1,4	92,71	2,4	78,9
1999.	324,53	3,9	236,75	6,0	72,9
2000.	310,10	3,8	179,04	4,5	57,7

2001.	274,20	3,3	219,63	5,6	80,1
2002.	604,32	7,4	326,00	8,3	54,0
2003.	330,81	4,0	285,81	7,3	86,4
2004.	1.209,35	14,7	592,03	15,1	48,9
2005.	474,75	5,8	208,92	5,3	44,0
2006.	356,81	4,3	247,34	6,3	69,3
2007.	2.393,80	29,2	447,96	11,4	18,7
2008.	577,67	7,0	417,70	10,7	72,3
2009.	472,74	5,8	339,19	8,7	71,7
Ukupno*	7.529,85	-	3.638,88	-	48,3
2010**	340,00	3,8	***103,12	2,6	30,3
Ukupno 1994-2010.	7.869,85	-	3.742,00	-	47,5
I-IX 2011**	376,00	4,6	181,61	4,6	****48,3
Ukupno	8.245,85	100,0	3.923,61	100,0	47,6

* Podaci MVTEO i CBBiH

U periodu maj 1994. - 30.09.2011. u BiH je uložen strani kapital u iznosu od 8,24 milijardi KM. Obimom uloženog stranog kapitala u BiH ne možemo biti zadovoljni. Ipak u okolnostima i ambijentu u kojima je ulagan, nije beznačajan.

Na osnovu informacije o direktnim stranim ulaganjima u Federaciju BiH, koju je sačinilo Federalno ministarstvo trgovine i prezentiralo Vladi FBiH, u 2010. godini je u FBiH uloženo 103.117.000 KM, od čega na društva sa kapitalom većim od 100.000 KM otpada 101.875.000 KM ili 98,79%. Navedeni iznos ulaganja u Federaciju BiH ostvaren je iz 14 zemalja i uložen je u 50 društava.

Od ukupno uloženog kapitala u FBiH za 2010. godinu, glavnina ulaganja odnosi se na evropske države u iznosu od 100,6 miliona KM ili 98,7%.

Prema podacima Centralne banke BiH, u prva tri kvartala 2011. godine u BiH su registrovana strana ulaganja u iznosu od 376 miliona KM i čine 4,7% ukupnih ulaganja u poslijeratnom periodu. U toku 2009. i prvoj polovini 2010.godine godine ulaganja su manja od očekivanih, prije svega zbog svjetske ekonomske krize, usporenog provođenja procesa privatizacije, kao i kompleksne političke situacije u BiH.

Strana ulaganja su u predrecesijskom periodu imala neujednačeni trend rasta, i sa nivoom koji je znatno ispod ulaganja u zemljama u Regionu.

FDI u BiH po sektorima-djelatnostima maja 1994.-30.09.2011.

(miliona KM)

Sektor Djelatnost	Vrijednost ulaganja							
	*maj 1994. do 30.09.2009	% učešća	**2010. godina	% učešća	**I-IX 2011. godine	% učešća	maj 1994. do	% učešća
Proizvodnja	3.532,7	46,9	205,0	60,3	-24,0	-6,4	3.713,7	45,0
Saobraćaj	1.535,8	20,4	-13,0	-3,8	5,0	1,3	1.527,8	18,5
Bankarstvo	875,1	11,6	-33,0	-9,7	58,0	15,4	900,1	10,9
Trgovina	716,1	9,5	-21,0	-6,2	110,0	29,3	805,1	9,8
Usluge	276,4	3,7	-	-	-	-	276,4	3,4
Turizam	78,8	1,1	-	-	-	-	78,8	1,0
Ost.ulaganja	514,9	6,8	202,0	59,4	227,0	60,4	943,9	11,4
Ukupna ulaganja	7.529,8	100,0	340,00	100,0	376,00	100,0	8.245,8	100,0

* podaci MVTEO

** podaci CBBiH

Registrovani uloženi strani kapital u periodu 1994.-30.9.2011. godine, pretežno se odnosi na ulaganja u oblast proizvodnje 45,0%, saobraćaja 18,5%, bankarstva 10,9%, trgovine 9,8%, usluga 3,4%, turizma 1,0% dok ostala ulaganja po sektorima učestvuju sa 11,4% u ukupnim stranim ulaganjima.

Najznačajnije zemlje – ulagači u BiH, 1994 - 30.09.2011.

(miliona KM)

	Zemlja	1994- IX 2011	učešće %
1.	Srbija	1.812,0	22,0
2.	Austrija	1.037,1	12,6
3.	Hrvatska	914,0	11,1
4.	Slovenija	854,0	10,3
5.	Švajcarska	588,2	7,1
7.	Rusija	508,2	6,2
8.	Njemačka	365,5	4,4
9.	Turska	304,8	3,7

10.	Italija	210,4	2,5
12.	Ostali	1.651,6	20,1
	Ukupno	8.245,8	100,0

* Izvor MVTEO BiH i CBBiH

U periodu od 1994 do 30.9. 2011. godine, najveća direktna ulaganja bilježe evropske zemlje i to Srbija (22% u ukupnom iznesu stranih direktnih ulaganja), Austrija (12,6%), Hrvatska (11,1%) i Slovenija (10,3%).